

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-2-110 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-10/138-73
Karar Tarihi : 14.02.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : İsmail Hakkı KARAKELLE, Dr. Murat ÇETİNKAYA
Reşit GÜRPINAR, Kenan TÜRK

B. RAPORTÖRLER : Bülent GÖKDEMİR, Necla SÜMER

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Burak ÜŞENMEZ
Sarayaltı Mah. Nuri Şeker Cad. No:112 Uşak

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Uşak Sürücü Kursları Derneği,
Köme Mah. Yücelti ve Taslak Sok. Ahmet Yılancioğlu İşhanı No:2 Uşak
- Özel Elit Sürücü Kursu
İsmetpaşa Cad. No:61 Uşak
- Özel Emir Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursu
İslice Mah. Dere Sokak No:5 Uşak
- Özel Akdoğan Sürücü Kursu,
Köme Mah. Yücelti ve Taslak Sok. Ahmet Yılancioğlu İşhanı No:2 Uşak
- Burak Sürücü Kursu,
Sarayaltı Mah. Seymen Sok. Börekçioğlu İşhanı Kat:2 No:11 Uşak
- Yeni Uşak Sürücü Kursu,
Kurtuluş Mah. Çakolaz Sok. Çakolaz Apt. Kat:1-2 D:1-2/Uşak
- Ergül Sürücü Kursu,
İslice Mah. İsmet Paşa Cad. No:67. Muzaffer Mert Pasajı
Kat:1 64200 Uşak
- Lider Sürücü Kursu
Kurtuluş Mah. İsmet Paşa Cad. Baygın İş Hanı No:40 Kat:1-2 Uşak
- Erdilek Sürücü Kursu,
İslice Mah. Vidinli Sok. No:9 Uşak
- Süren Sürücü Kursu,
Cumhuriyet Mah. Milli Egemenlik Cad. No:2/3 Uşak
- Profesyoneller Sürücü Kursu
Aybey Mah. Yurt Sok. No:18 Uşak

- (1) **E. DOSYA KONUSU: Uşak ilinde faaliyet gösteren sürücü kurslarının aralarında anlaşmak suretiyle birlikte fiyat belirledikleri iddiası.**
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; sürücü kursu ücretlerinin son altı ayda yükseldiği, sürücü kursları arasında resmi bir anlaşmanın yapıp yapılmadığının kendisince bilinmediği, bununla birlikte, sürücü kursu yetkilerinin sürücü kursu odası olarak karar alındığını ve belirli bir ücretin altına inilmesinin mümkün olmadığını ifade ettikleri, B sınıfı dışındaki ehliyet ücretlerinde artış yapıp yapılmadığının kendisince bilinmediği ve ilkökul mezunlarının ehliyet ücretlerinde artış yapıldığı iddia edilmektedir. Ayrıca, Raportörlerce başvuru sahibi ile yapılan görüşmelerde; başvurunun Uşak ili

merkezine yönelik olduğu; Burak, Elit, Emir, Profesyoneller, Süren, Bir Eylül, Erdilek sürücü kurslarından fiyat alındığı, yaklaşık altı ay önce fiyatların 900 TL civarındayken, halihazırda 1000-1500 TL civarında olduğu, söz konusu fiyat araştırmasının başvuru sahibinin arkadaşı tarafından yapıldığı, bu sebeple iddiaları doğrular nitelikte fatura sunulamayacağı da ifade edilmiştir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 10.08.2012 tarih, 6332 sayı ile intikal eden başvuru ve 11.09.2012 tarih, 6943 sayı ile giren ek bilgi yazısı üzerine hazırlanan 14.09.2012 tarih ve 2012-2-110/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu 27.09.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 12-46/1402-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme üzerine hazırlanan 05.02.2013 tarih ve 2012-2-110/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; başvuru konusu iddialar hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı, ancak adı geçen sürücü kurslarına ilan edilen fiyatların tespiti noktasında bağımsız hareket etmeleri gerektiği, aksi halde eylem/davranışların soruşturma sebebi sayılabileceğinin bildirilmesinin uygun olacağı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Önaraştırma Kapsamında Yapılan Görüşmeler

- (5) Sürücü kursları ile yapılan görüşmelerde fiyatların ne şekilde belirlendiğine ilişkin hususlara aşağıda yer verilmiştir.
- (6) Elit Sürücü Kursu Kurucusu tarafından; fiyatların esas olarak maliyetlere göre belirlendiği, ancak kredi kartı-peşin ödeme durumu, taksit sayısı, yapılan öğrenci indirimi, grup indirimleri, tanıdık müşteri gibi durumlara göre değişiklik arz ettiği, B sınıfı ehliyet türü kursiyer sayısının toplam kursiyerlerin yaklaşık %80'ini oluşturduğu belirtilmiştir.
- (7) Emir Sürücü Kursu Müdürü tarafından, anılan kursun kurucusuna ait olan Profesyoneller Sürücü Kursu'nun kapanma aşamasında olduğu, yalnızca eski kayıtlı kursiyerlerin eğitimini tamamlamak üzere faaliyetine devam ettiği ifade edilmiştir.
- (8) Akdoğan Sürücü Kursu Kurucusu tarafından, ağırlıklı B sınıfı ehliyet kursunun talep edildiği, fiyatların maliyetlere ve Ücret Tespit ve Tahsil Yönetmeliği'ne göre belirlendiği, halihazırda anılan Yönetmelik'e göre ilan edilen ücretlerin tavan fiyat olduğu vurgulanmıştır.
- (9) Ayrıca Dernek Başkanı tarafından,
- Dernek'in 2012 yılı Mayıs ayında kurulduğu, kuruluş amacının mevzuat değişikliğinden kaynaklanan yeni modül sistemi konusunda Dernek üyelerinin bilgilendirilmesi olduğu, yapılan toplantılarda fiyat konusunun konuşulmadığı,
 - Dernek'e çeşitli sürücü kurslarının çalışanları veya kurucularının üye olmasıyla birlikte, üye olmayan sürücü kurslarının da bulunduğu, bunlara örnek olarak Yeşil Banaz, Profesyoneller ve Emir Sürücü Kursları'nın örnek olarak verilebileceği¹,
 - Ayrıca herhangi bir sürücü kursu çalışanı veya kurucusu olmayan kimselerin de Dernek'e üye olduğu
- ifade edilmiştir.

¹ Yeşil Banaz Sürücü Kursu'nun Uşak il merkezinde faaliyeti bulunmamaktadır. Ayrıca yapılan yerinde incelemeler sırasında Profesyoneller ile Emir Sürücü Kursu'nun ortaklarının aynı olup, Profesyoneller Sürücü Kursu'nun faaliyetlerinin sonlanma aşamasında olduğu tespit edilmiştir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (10) Rekabet Kurulunun 26.07.2007 tarih ve 07-62/761-263 sayılı, 23.08.2007 tarih ve 07-68/838-309 sayılı kararlarında; 2918 Karayolları Trafik Kanunu'nun 41/d maddesi uyarınca sürücü adaylarının Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde motorlu taşıt kullanabilmek için sürücü kurslarında eğitim almak ve eğitimden sonra düzenlenen sınavları başarı ile geçmek durumunda oldukları, anılan kanuni zorunluluk nedeniyle kurslar tarafından verilen bu hizmetin herhangi bir ikamesinin bulunmadığı belirtilmiş ve ilgili ürün pazarı sürücü adaylarına yönelik özel öğretim hizmetleri pazarı olarak belirlenmiştir. Söz konusu Kurul kararlarına paralel olarak mevcut dosya kapsamında da ilgili ürün pazarı "*sürücü adaylarına yönelik özel öğretim hizmetleri pazarı*" olarak tespit edilmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (11) Başvurunun Uşak il merkezindeki sürücü kurslarının faaliyetlerine yönelik olması ve incelemede söz konusu bölgede faaliyet gösteren dört teşebbüse ilişkin belge elde edilmesi nedeniyle, dosya kapsamında ilgili coğrafi pazar "*Uşak ili merkezi*" olarak belirlenmiştir.

I.3. Değerlendirme

- (12) Öneri kapsamında 23.01.2013 tarihinde Özel Elit Sürücü Kursu, Özel Emir Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursu, Özel Akdoğan Sürücü Kursu ve Uşak Sürücü Kursları Derneği (Dernek)'nde inceleme yapılmıştır. Ayrıca Dernek aracılığıyla Burak Sürücü Kursu, Yeni Uşak Sürücü Kursu, Ergül Sürücü Kursu, Lider Sürücü Kursu, Erdilek Sürücü Kursu ve Süren Sürücü Kursu'nun 2010 ile 2012 yılları arasındaki ücret ilanları ve 2012 yılı Aralık ayında uygulanan farklı ücretlere ilişkin fatura örnekleri elde edilmiştir.
- (13) Özel öğretim kurumlarında öğrenci ve kursiyer ücretlerinin hangi esaslara göre tespit, ilan ve tahsil edileceği hususu 11.02.2009 tarihli Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Ücretleri Tespit ve Tahsil Yönetmeliği ile düzenlenmektedir. Söz konusu Yönetmelik'e göre ücret ilanlarının, süresi içinde doğrudan bağlı buldukları il veya ilçe milli eğitim müdürlüğüne verileceği, kurumların ise ilan ettikleri ücretleri bir sonraki ilan tarihine kadar artıramayacağı belirtilmektedir. Bu kapsamda, ilan edilen ve tavan fiyat olarak kabul edilebilecek ücretler ile fiili olarak kursiyerlere uygulanan ücretler incelenmiştir.
- (14) Diğer sertifika sınıflarına nazaran, otomobil, minibüs ve kamyonet sürücülüğüne yönelik B sınıfına olan talebin yoğunluğu ve şikayet başvurusunun da bu sınıfa yönelik olması nedeniyle 2012 yılı Aralık ayı kayıtlarındaki B sınıfı maksimum ve minimum kurs ücretleri analiz edilmiştir.²
- (15) Dosya mevcudunda yer alan tablolardan, 2010-2011 ve 2011-2012 dönemlerine ilişkin ilan edilen saatlik ücretlerin birbirlerinden ciddi oranda farklılaştığı, ancak 2012-2013 döneminde, birkaç istisna ile ilan edilen ücretlerin aynı düzeyde gerçekleştiği anlaşılmıştır. Ancak bu döneme ilişkin ilan edilen fiyatlar bakımından üzerinde durulması gereken husus, bir önceki döneme göre 2012 yılının ilk döneminde ilan edilen fiyatlarda, üç teşebbüs hariç, indirimde gidilmiş olmasıdır.
- (16) Sürücü kurslarının birbirleriyle eşgüdüm içinde rekabeti ortadan kaldırmaya yönelik bir organizasyon içinde bulunduğu yönündeki iddiayı destekler nitelikte herhangi bir bilgi veya belgeye ulaşılamamakla birlikte, ilgili pazardaki yansımalarını belirleyebilmek amacıyla fiilen

² Yapılan yerinde incelemelerde 2013 yılına ilişkin faturaların henüz kesilmediği tespit edilmiştir. Dolayısıyla 2012 yılı Aralık Ayı'na ilişkin faturalar, şikayet başvurusunda işaret edilen 2012-2013 dönemine ilişkin uygulanan en son belgeli kurs ücretlerini ortaya koymaktadır.

kursiyerlere uygulanan ücretler de incelenmiştir. Bu çerçevede dosya mevcudunda yer alan ve 2012-2013 dönemi içinde bulunan 2012 yılı Aralık ayına ilişkin kurs ücretlerine bakıldığında, kursiyerlere uygulanan maksimum ve minimum fiyatların anlamlı bir biçimde farklılaştığı görülmüştür.

- (17) Bu noktada dikkat çekilmesi gereken bir diğer husus ise aynı fiyatı ilan eden tüm sürücü kurslarının 2012 yılı Aralık ayına (2012 3. Dönem) ilişkin uyguladıkları maksimum fiyatların, ilan edilen tavan fiyatların (.....) altında kalmasıdır.
- (18) Yukarıda yer verilen bilgiler ışığında, 2012-2013 dönemine ilişkin ilan edilen fiyatlardaki benzerliğe rağmen, fiilen uygulanan fiyatlarda ortaya çıkan farklılıkların, teşebbüslerin kurs ücretlerini birlikte belirlediği biçimindeki iddiayı desteklemediği anlaşılmıştır.
- (19) Öte yandan, 2012-2013 dönemine ilişkin ilan edilen fiyatlardaki benzerlikler ise, anılan teşebbüsler arasında fiyat tespiti noktasında bir eşgüdüm zemini bulunduğunu ortaya koymaktadır. Söz konusu eşgüdümün mevcut durumda rekabeti ortadan kaldıracak bir işbirliğine dönüşmemiş olduğu anlaşılmalı birlikte, ilerleyen dönemlerde rekabeti ortadan kaldırmaya yönelik amaç ya da davranışları kolaylaştırması ihtimali bulunmaktadır. Bu itibarla söz konusu teşebbüslere görüş yazısı gönderilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (20) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
 - 1- Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığına,
 - 2- Bununla birlikte, elde edilen bulgu ve emareler dikkate alınarak, ücret, indirim oranları gibi ticari şartların ortak kararlar alınarak tespit edilmesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olması nedeniyle, bu tür uygulamalardan kaçınılması gerektiğinin, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde haklarında işlem başlatılacağına, Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca ilgili teşebbüslere ve teşebbüs birliğine bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.